

John Bender

"Palæstina problemet i Jordfil & Næstfil."

Flygtningeproblemet (Kilder)

Flygtningespørgsmålet har med selve retsprøbet at gøre. Det gør nemlig en forskel, om den arabiske befolkning i Palæstina flygtede frivilligt eller blev fordrevet af israelerne, når man diskuterer deres ret til at vende tilbage eller til landet i det hele taget. Desuden vejer den moralske belastning på Israel med forskellig vægt i det ene eller det andet tilfælde. Derfor har parterne afvigende forklaringer på årsagerne til arabernes flugt, som falder i to faser med staten Israels oprettelse den 14. maj 1948 som skæring; af de 750.000 flygtninge flygtede noget under halvdelen før denne dato, resten under de efterfølgende krigshandlinger. Det kan give forskellige motiver til flugt.

29 Arabiske flygtning fra Israel 1948-1978

Tallene stammer fra FN's flygtninge- og arbejdsorganisation for Palæstinaflygtninge, UNRWA, og viser, hvor flygtningene bosatte sig og deres tilvækst gennem 30 år.

	1948	1952	1956	1967*	1978
Gazaområdet	200.000	202.000	217.000	317.000	354.000
Vestjordan	300.000	364.000	390.000	301.000	310.000
Østjordan	75.000	101.000	122.000	422.000	683.000
Syrien	75.000	83.000	90.000	144.000	198.000
Libanon	100.000	101.000	103.000	161.000	212.000

*) Under og efter Junikrigen 1967 flygtede omkring 200.000 palæstinensere fra Vestbredden til Østjordan. Omkring 100.000 af dem var i forvejen flygtninge fra 1948.

30 Den arabiske Højkomité's henvendelse til de arabiske statsministre om palæstinenserens flugt

Brevet er fra lederen af Den arabiske Højkomité til den egyptiske premierminister; lignende breve blev sendt til de øvrige arabiske statsministre i begyndelsen af marts 1948.

(M. Khalil: *The Arab States and the Arab League II*; 1962, s. 553-54)

Den 8. marts 1948

(Islamiske hilsener)

På grund af den almindelige tilstand i Palæstina har en del af dets indbyggere forladt det for at bosætte sig i de arabiske nabobroderlande. Det er overflødigt at sige, at en sådan handlemåde vil undergrave den arabiske modstandskampes ædle forehavende, skade Palæstinans befolknings omdømme, og skabe mulighed for at svække moralen i den palæstinensiske kamp og blandt de arabiske folk i de lande, hvortil disse palæstinensere drager for at bosætte sig. Denne adfærd fra nogle (palæstinenseres)²¹ side har været genstand for kritik og beklagelse i de arabiske lande.

Palæstinans arabiske Højkomité har undersøgt dette alvorlige problem og er kommet til det resultat, at det er i den palæstinensiske sags interesse, at ingen (palæstinensere)²¹ forlader Palæstina undtagen i tilfælde af tvingende nødvendighed, såsom politiske eller erhvervs-mæssige årsager eller af væsentlige helbreds-mæssige (grunde)²¹. Sådanne tilfælde skal afgøres af Palæstinans arabiske Højkomité efter rådslagning med de nationale komitéer i de forskellige dele af Palæstina. (Denne Komité)²¹ vil overdrage en skreven anbefaling vedrørende (disse forhold)²¹ til Deres ærede regerings repræsentant i Palæstina, så at han velvilligst kan udstede de nødvendige visa. Den arabiske Højkomité anmoder Deres ærede regering om at sende de nødvendige instruktioner til Deres konsulere i Palæstina, for at de velvilligst kan hjælpe os dermed.

Et antal palæstinensere, der har forladt landet, efter at den væbnede modstandskamp er begyndt, bor nu i (arabiske)²¹ broderlande. Vor nationalinteresse nødvendiggør, at disse mennesker vender tilbage til Palæstina for så vidt mulig at udføre deres pligter hver på sit felt. Deres ærede regering har været så venlig at give opholdstilladelse til disse palæstinensere.

Den arabiske Højkomité værdsætter denne sympati for Deres regerings side og takker ærbødigt for den, men anmoder Deres regering om ikke at forny de opholdstilladelser, der er udstedt til palæstinensere undtagen efter godkendelse af Den arabiske Højkomité i Egypten eller i Jerusalem. Den (anmoder også om)²¹, at De beordrer (disse palæstinensere) til at vende tilbage til deres land ...

Den arabiske Højkomité's leder
(Undertegnet Muhammed Amin al-Husayni)

21. Parentesen forekommer i den engelske oversættelse og skyldes, at ordet er udeladt i den arabiske originaltekst.

Kilder 51
FLYGTNINGE-
PROBLEMET
PALÆSTINA
(1)

31 Menachem Begin om Dir Jassin og flygtningeproblemet

Begin var polsk jøde og kom som 28-årig i 1941 fra internering i Sibirien til Palæstina, hvor han blev en af lederne af den zionistiske undergrundsorganisation Irgun Zvai Leumi (hebraisk: den nationale militære organisation), som var et borgerligt alternativ til Hagana, den zionistiske selvforsvarsorganisation, der var domineret af arbejderpartiet. 1977-83 var Begin premierminister i en højre-regering. I 1951 udgav han en bog om Irgun, hvori der forekommer følgende vurdering af massakren den 9. april 1948 i Dir Jassin. Begin anfører blandt andet, at indbyggerne var blevet opfordret over højtalere til at forlade landsbyen.

(Menachem Begin: The Revolt; 1951, s. 164-65)

Jeg var overbevist om, at vore officerer og mænd ønskede at undgå ethvert unødvendigt tab af menneskeliv i slaget om Dir Jassin. Men de, som kaster fordømmelsens sten mod sejrherrene ved Dir Jassin, skal passe på ikke at iføre sig hykleriets kappe.

I forbindelse med erobringen af Dir Jassin fandt Jewish Agency det nødvendigt at sende et undskyldende brev til Abdullah²², som hr. Ben-Gurion i et øjeblik af overvældende politisk bevægelse kaldte »den kloge hersker, som søger det bedste for sit folk og for dette land«. »Den kloge hersker«, hvis lejetropper ødelagde Gush Etzion²³ og kastede de heroiske forsvareres lig som bytte for rovfugle, svarede med feudal overlegenhed. Han tilbageviste undskyldningen og svarede, at jøderne alle havde skylden, og at han ikke troede, at der blandt dem fandtes »dissidenter, som havde en anden opfattelse«. Over hele den arabiske verden og verden i det hele taget blev en stor bølge af løgnepropaganda om »de jødiske grusomheder« sluppet løs.

Fjendens propaganda var konstrueret til at besudle vort navn. Da det kom til stykket hjalp det os. Der udbrød panik blandt araberne i Eretz Israel²⁴. Landsbyen Kolonia, som ellers tidligere havde modstået ethvert angreb af Hagana, blev evakueret fra den ene dag til den anden og faldt uden yderligere kamp. Beit Iksa blev også evakueret. Begge disse steder beherskede hovedvejen; deres fald gjorde det sammen med Haganas erobring af Kastel muligt at holde vejen til Jerusalem åben. I resten af landet begyndte araberne ligeledes at

flygte i rædsel, endog før de var stødt sammen med jødiske styrker. Det var ikke det, der skete i Dir Jassin, men det, der blev opdigtet om Dir Jassin, som hjalp med til at bane vejen for vore afgørende sejre på slagmarken. Myten om Dir Jassin hjalp os i særlig grad med at redde Tiberias og med erobringen af Haifa.

Den engelske kommandant i Haifa forkyndte, at hans tropper skulle trækkes ud i slutningen af april. Hagana kendte datoen og mobiliserede sine styrker til det afgørende slag. På anmodning fra Haganas nordregions anfører gik Irgun-enheder, ledet af Amiel, også i aktion og fik ordre til at erobre en befæstet fjendtlig bygning, som beherskede Hehalutzgaden, hovedfærdselsåren i Hadar Harcarmel-kvarteret. Vore mænd foretog et overraskelsesangreb, og bygningen blev erobret. Vore folk blev hyldet af beboerne i denne bydel. De gik videre til Wadi Nisnas, erobrede hele kvarteret og fortsatte imod den rent arabiske bydel. Imens gennemførte Hagana heldige angreb på andre fronter i Haifa. Alle jødiske styrker fortsatte med fremrykningen gennem Haifa ligesom en kniv igennem smør. Araberne begyndte at flygte i panik, idet de skreg: »Dir Jassin!«

32 Opråb fra den jødiske arbejderorganisation i Haifa til den arabiske befolkning den 28. april 1948

I den foregående kilde skildrede højrezionisten Begin, hvorledes Irguns aktioner skræmte den arabiske befolkning på flugt i Haifa og andre steder. I Haifa boede 65.000 jøder og 65.000 arabere, som gennem mandattiden levede fredeligt indbyrdes, og som var arbejdsmæssigt afhængige af hinanden, indtil rygtet om Dir Jassin satte bevægelse i araberne. Kilden er en plakat, som på arabisk og jødisk blev slået op i Haifa af byens jødiske arbejderorganisation den 28. april 1948.

(How the Arab Leaders created the Middle East Refugees, pamflet udgivet af Labour Friends of Israel; London u.å., (vel 1970), s. 6)

Opfordring af Haifas arbejderråd til de arabiske beboere i Haifa, til arbejdere og funktionærer.

I mange år har vi levet sammen i vor by, Haifa, i sikkerhed og i gensidig forståelse og broderskab. Takket være dette er vor by blomstret og har udviklet sig til gavn for både jødiske og arabiske indbyggere, og således tjente Haifa som eksempel for de andre byer i

22. Abdullah var emir og konge over Transjordan 1921-51, se side 54 og 213.

23. Gush Etzion var en jødisk bosættelse syd for Jerusalem, som midt i maj 1948 blev erobret af Jordans hær. I dag er den en hjørnestein i bosættelsespolitikken, se side 119.

24. Se note 17 side 204.

Palæstina. Fjendtlige elementer har været ude af stand til at forson sig med denne situation, og det har været disse elementer, som har påført os konflikt og undergravet det gode forhold mellem jer og os. Men retfærdighedens hånd er kommet over dem. Vor by er blevet rensset for disse elementer, som er flygtet for livet. Således hersker der igen ro og orden i byen, og vejen er blevet åbnet for genoprettelse af samarbejde og venskab mellem de jødiske og arabiske arbejdere.

Netop nu tror vi, at det er nødvendigt lige ud at tilkendegive: Vi er fredselkende folk! Der er intet grundlag for denne frygt, som andre prøver at indgyde jer. Der er ingen hadske følelser i vore hjerter eller ondt i vore hensigter over for fredselkende borgere, der ligesom os er indstillet på arbejde og skabende virksomhed.

Frygt ej! Ødelæg ikke jeres hjem med egen hånd; afbryd ikke kilden til livets opretholdelse; og påfør ikke jer selv en tragedie ved unødvendig evakuering og selvpålagte byrder. Ved at flytte ud vil I blive udleveret til fattigdom og ydmyghed. Men i denne by, jeres og vores Haifa, er portene åbne for arbejde, for liv og for fred, for jer og for jeres familie.

Retskafne og fredselkende arbejdere:

Haifas arbejderråd og Histadrut²⁵ råder jer til for jeres egen skyld at blive i byen og at vende tilbage til jeres normale arbejde. Vi er parate til at yde jer hjælp til at genoprette normale tilstande og til at bistå jer med at få forsyninger og med at skaffe arbejdsmuligheder.

*Sammenslutningen af jødiske arbejdere i Palæstina
Haifas arbejderråd*

33 Den arabiske Højkomité til FN's generalsekretær den 6. august 1948

Denne appel fra Den arabiske Højkomité til FN's generalsekretær er skrevet på et tidspunkt, hvor israelerne havde fået overtaget i krigen. Dens oplysninger kan, sammenholdt med de forrige kilder, bekræfte den teori om flygtningeproblemet, som Nadav Safran har fremsat i From War to War, 1969, s. 33-34. Den går ud på, at israelerne havde interesse i at holde på araberne som »gidsler« i de områder, de dominerede, så længe de ikke var sikre på at kunne holde stand imod de arabiske hære. Af samme grund var araberne i denne fase interesserede i, at palæstinenserne forlod de israelsk kontrollerede områder. Da det i midten af juni efter de store våbenforsyninger til Israel blev klart, at Israel ville overleve og kunne gå i offensiven, blev parternes holdninger til flygtningespørgsmålet vendt om: israelerne ville nu – i modsætning til araberne – have palæstinenserne ud af landet.

(Svend Holm-Nielsen: Retten til Palæstina; 1975, s. 42-43)

Disse flygtninge lod deres hjem, butikker, kontorer og alt bag sig, skræmt af jødernes tilfældige massakrer i Dir Jassin og andre arabiske landsbyer. Langt de fleste af dem havde ikke engang tid til at tage tøj eller personlige ejendele med sig. Jøderne ødelagde ikke alene arabiske huse og bygninger, men også offentlig ejendom. De brød ind i private huse og kontorer, plyndrede dem for møbler og forråd, og ødelagde hvad de ikke kunne bære med sig. De røvede alt butiksinventar i arabiske butikker og varehuse. De røvede arabiske biler, lastvogne og andre køretøjer. Den 6. juni 1948 meddelte Jewish Agency med rystende frækhed, at jøderne ville beslaglægge og annektere alle arabiske bygninger og ejendom, overalt hvor man kunne komme til det. Arabiske hjem og bygninger er nu beboet af jøder. Arabiske ejendele, som således blev stjålet af Jewish Agency, omfattede alle typer vogne, telefoner, skrivemaskiner, hospitalsinventar og senge, køkkengrej, reservefødevarer og apotekervarer. Jøderne var ikke tilfredse med alt dette; de høstede arabernes korn og afgrøder i alle de områder, de kunne overkomme.

Af de 550.000 flygtninge har ca. 300.000 fundet asyl i de arabiske nabolande og 250.000 opholder sig stadig i Palæstina, hvor de bor i andre arabiske byer og landsbyer i meget tætbefolkede områder. Det store flertal af disse flygtninge har ingen penge. De efterlod al

25. Histadrut: hebraisk for sammenslutning; fagbevægelsens organisation i Israel, svarer til LO i Danmark, mens dens indflydelse er mere omfattende.

ejendom, butikker, kontorer, gårde og appelsinlunde, og de er ikke i stand til at tjene deres eget brød.

34 Israels officielle standpunkt til flygtningeproblemet

Kilden er et uddrag fra den arabiske regerings publikation, The Arabs in Israel, 1955.

(Svend Holm-Nielsen: Retten til Palæstina; 1975, s. 44-45)

Det mest iøjnefaldende resultat af arabernes krig mod Israel og deres nederlag var den arabiske befolknings masseflugt til de omkringliggende lande.

I krigens første faser var der ikke store bevægelser. Ca. 30.000 arabere, hovedsagelig fra de velhavende lag, rejste til nabostaterne for at afvente kampens udfald, således som de havde gjort det under urolighederne i 1936/39. Den senere masseflugt nåede sit højdepunkt faktisk før oprettelsen af staten Israel, tidligt i 1948, så snart appelsinhøsten var overstået. Den startede efter udtrykkelige ordrer fra arabiske officerer og politiske ledere, som forsikrede folk om, at deres evakuering til de omkringliggende arabiske lande ville blive kort, og at de snart ville få en pæn andel i byttet. ...

De arabiske ledere havde et tredobbelt mål med opfordringen til flugt: at rydde landsbyerne og de tilstødende veje for de arabiske hæres fremrykning; at gøre krigens realiteter i Palæstina klar for den arabiske befolkning i de omliggende lande og at sikre sig deres støtte til dens fortsættelse; endelig at gøre det klart for den øvrige verden, at ingen araber var indstillet på at finde sig i oprettelsen af staten Israel og leve under dens styre. Denne politiske linje blev ubarmhjertigt trumfet igennem. Hvor der end i løbet af krigen blev sluttet våbenstilstand mellem lokale arabere og jødiske forsvarsstyrker, forbød den arabiske overkommando dens iværksættelse og beordrede de arabiske indbyggere bort fra området.

Alligevel er det tvivlsomt, om flugten ville have antaget sådanne proportioner, hvis det ikke havde været for de arabiske militærstyrkers eklatante nederlag. Den arabiske befolkning var blevet forledt til at tro, at krigen mod jøderne ville gå som fod i hose for de arabiske hære. Da sandheden om »befrielseshærens« og de regulære arabiske hæres nederlag blev kendt videnom, gik der panik i befolkningen og de flygtede over hals og hoved over grænserne. De nationale og lokale lederes hovedkulds flugt bidrog afgørende hertil. Storgodsejere, borgmestre, velhavende købmænd, regeringsekskursionsmænd, læger, sagførere, lærere og præster var de første til at flygte. ...

40 Befolkningsudviklingen i Palæstina og Israel 1882-1967

Tallene er opstillet på grundlag af officielle statistikker fra den engelske mandatregering, UNSCOP og den israelske regering. De er angivet i tusinder.

(Fred. F. Houry: The Arab-Israeli Dilemma, 1969, s. 377)

Palæstina: Befolkning og immigration indtil 15. maj 1948

År	Arabere		Total ikke-jødisk befolkning ¹	Jøder	Total befolkning	Jødisk immigration ²
	Kristne	Muslimer				
1914	70.0	534.3 ¹	604.3	84.7	689.0	
1919	74.0 ¹	568.0	642.0	58.0	700.0	1.8
1922	71.5	589.2	668.3	38.8	752.1	8.7
1931	87.9	753.8	851.7	172.0	1023.7	4.1
1935	103.4	826.5	940.8	320.4	1261.2	66.5
1936	106.5	848.3	966.0	370.5	1336.5	29.6
1939	117.0	927.1	1056.3	445.5	1501.8	31.2
1942	127.2	995.3	1135.6	484.4	1620.0	4.2
1946	145.1	1076.8	1237.3	608.2	1845.5	18.8

Staten Israel fra 15. maj 1948

1948 (15. maj-31. dec.)			120.0	758.7	878.7	101.8
1949	34.0	111.5	160.0	1013.9	1173.9	239.6
1950	36.0	116.1	167.1	1203.0	1370.1	170.2
1955	43.3	136.3	198.6	1590.5	1789.1	37.5
1960	49.6	166.3	239.1	1911.2	2150.4	24.5
1965	57.1	212.4	299.3	2299.1	2598.4	30.7
1966	58.5	223.0	312.5	2344.9	2657.4	15.7
1967 ³			1385.0	2365.0	3750.0	

1. Totaltallet omfatter drusere og andre. I Israel udgjorde druserne omkring 10% af den ikke-jødiske befolkning før Junikrigen 1967.
2. Mellem 1882 og 1914 indvandrede mellem 55.000 og 70.000 jøder til Palæstina, og fra 1882 til 1967 øgedes den anslåede procentdel af verdens jøder i Palæstina fra 0.3 til 17.1. Fra 1919 til 14. maj 1948 kom 10.4% af de indvandrede jøder fra Asien og Afrika, 89.6% fra Europa og Amerika. Fra 15. maj 1948 til 1964 kom 54.8% fra Asien og Afrika, 45.2% fra Europa og Amerika.
3. Befolkningstallene omfatter både Israel og de besatte områder som resultat af Junikrigen 1967

(F)